

Suomen Arkeologinen Seura ry

Arkeologia ja kulttuuri.
Uutta kivikauden tutkimuksessa.

A r k e o l o g i a t
ä v ä i p ä i g o l o e k e o l o g i a t

2005

ARKEOLOGIPÄIVÄT 2005

Arkeologia ja kulttuuri & Uutta kivi­kauden tutkimuksessa

Toimittaneet:
Petro Pesonen
Teemu Mökkönen

**SUOMEN ARKEOLOGINEN SEURA
ARKEOLOGISKA SÄLLSKAPET I FINLAND
THE ARCHAEOLOGICAL SOCIETY OF FINLAND**

Hamina 2006

Julkaisija : Suomen arkeologinen seura ry.
c/o Museovirasto
PL 913
00101 Helsinki

Toimittajat: Petro Pesonen, Teemu Mökkönen

Taitto: Teemu Mökkönen

Kannen suunnittelu: Mikael E. T. Manninen

ISSN 1458-5901

ISBN 951-98021-4-2

Painopaikka: Oy Kotkaset Ab
Hamina 2006

Esipuhe

Kevään 2005 arkeologipäivät kokoontui 7.-8. huhtikuuta Lammin biologisella asemalla runsaslukuisena – mukana oli 72 arkeologisen alan ammattilaista ja opiskelijaa eri puolilta Suomea. Seminaarin järjestelyistä vastasi Suomen arkeologisen seuran hallitus puuhahenkilöinäan erityisesti Tanja Tenhunen, Teemu Mökkönen ja Eeva Lahti.

Arkeologipäivien teemoja oli muutaman aiemman vuoden tapaan kaksi: vakavaa tieteellistä pohdintaa edustaa ”arkeologia ja kulttuuri” ja tuoreita kenttätöiden tuloksia puolestaan esittelee ”uutta kivikauden tutkimuksessa”. Kun vuonna 2004 esiteltiin rautakautta, oli nyt siis vuorossa kivikausi. Ikuinen väliinputoja, pronssikausi, odottaa vielä vuoroaan. Esitelmiä Lammilla kuultiin 16 kpl, eli yhdestäkään tarjotusta esitelmästä ei tarvinnut kieltäytyä. Tulevaisuudessa tämäkin lienee välttämätöntä, sillä arkeologipäivien tarkoituksena on myös keskustella esitelmistä ja jotta tähän jäisi paremmin aikaa, on esitelmien määrää rajoitettava.

Tähän kirjaan on saatu 13 esitelmäsihtijän tekemät artikkelit. Lauri Pohjakallion esitelmä Humppilan Järvensuon uusista tutkimuksista on luettavissa Lounais-Hämeen Kotiseutu- ja Museoyhdistyksen Vuosikirjassa 2005 otsikolla ”Uusia kivikautisia löytöjä Humppilan Järvensuolta”. Kuten jo aiempina kolmena vuonna, kirja on pääosin kustannettu seminaarin osallistumismaksulla, johon kuuluu yksi julkaisu osallistujille. Lisäksi halukkaille on tarjottu mahdollisuus ennakkotilaukseen sähköpostilistan (arkeologi-lista) kautta. Seura on voinut painattaa myyntiin vain muutamia ylimääräisiä teoksia.

Arkeologipäivät 2005 kirjan kannen on suunnitellut Mikael E.T. Manninen ja kirjan on taittanut Teemu Mökkönen. Toimitustyön teki Petro Pesonen yhdessä Teemu Mökkösen kanssa. Uskoaksemme teoksen artikkelit kestävät aikaa ja lukemista – seuran hallituksen puolesta toivotamme jälleen oivaltavia lukuhetkiä teoksen parissa!

Petro Pesonen & Teemu Mökkönen

Sisällys:

MIKA LAVENTO

Kulttuuri ja kulttuurit suomalaisen arkeologian silmin - katsaus 1950-luvulta
1990-luvun alkuun6

EERO MUURIMÄKI

Arkeologinen kulttuuri - realistinen vain instrumentalistinen käsite18

MERVI SUHONEN

Hansakauppiaiden haamujen tiet kulttuurikerroksesta korkeakulttuuriksi 26

TIMO JUSSILA & AIVAR KRIISKA

Pyyntikulttuurin asuinpaikkojen rantasidonaisuus. Uusia näkökulmia Suomen ja
Viron kivi- ja varhaismetallikautisten asuinpaikkojen sijoittumiseen36

TIMO JUSSILA, AIVAR KRIISKA & TAPANI ROSTEDT

Varhaismesoliittisestä asutuksesta Koillis-Savossa - alustavia tuloksia
Juankosken Akonpohjan Helvetinhaudanpuron asuinpaikan kiviaineistosta50

HELENA TASKINEN

Kalliomaalauksallioidemme antropomorfiset muodot62

ESA HERTELL

Kivitekniikan maailma - esittelyssä punaiset hiekkakivemme73

ANTTI KORPISAARI

Bolivian Pariti-saaren keramiikkalöydöt Tiwanaku-eliitin koristautumis-
ja pukeutumistottumusten kuvastajina82

HILKKA OKSALA

Paikannimistäkö avuksi mesoliittisen kulttuurin etsintään?93

MIKAEL A. MANNINEN

Mesoliittiset asumukset Pohjois-Lapissa ja Ruijassa - huomioita
liikkumisesta ja asumuksista106

JARMO KANKAANPÄÄ & TUIJA RANKAMA

Säleitä ja säletekniikkaa Utsjoen Vetsijärveltä118

EEVA-LIISA SCHULZ

Joroisten Kanavan radiohiiliajoitukset132

OULA SEITSONEN

Räisälä Pitkäjärvi revisited - new interpretations of the dwelling remains138

Arkeologipäivät 2005 ohjelma

Osallistujat

Ryhmäkuva